

ជីវប្រវត្តិរបស់ អ៊ីម៉ាំ អាលី-អាស៊ីត صلوات الله عليه والسلام

សែយីដូ ម៉ាសូឌី អាយ៉ាទុលឡីហ្គី

ស្តាគីប បេនបេឌីរ៉ា

អត្តសញ្ញាណរបស់អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام

-ព្រះនាម ៖ អាល់-ហ្វាសាន់ ។

-ព្រះនាមចំគើត ៖ អាល់-អ៊ាស់ការី ។

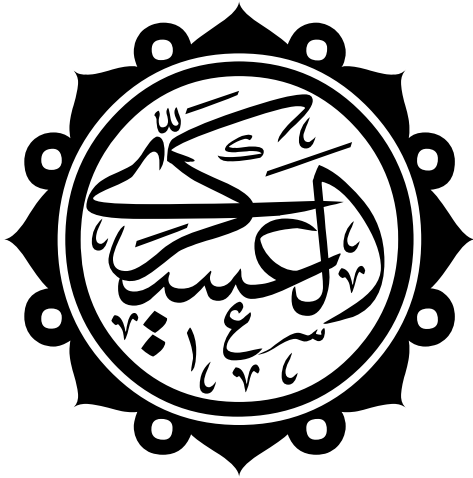
-ព្រះតារាវនាម ៖ អាប៊ូ មួហ្គាំម៉ាដូ ។

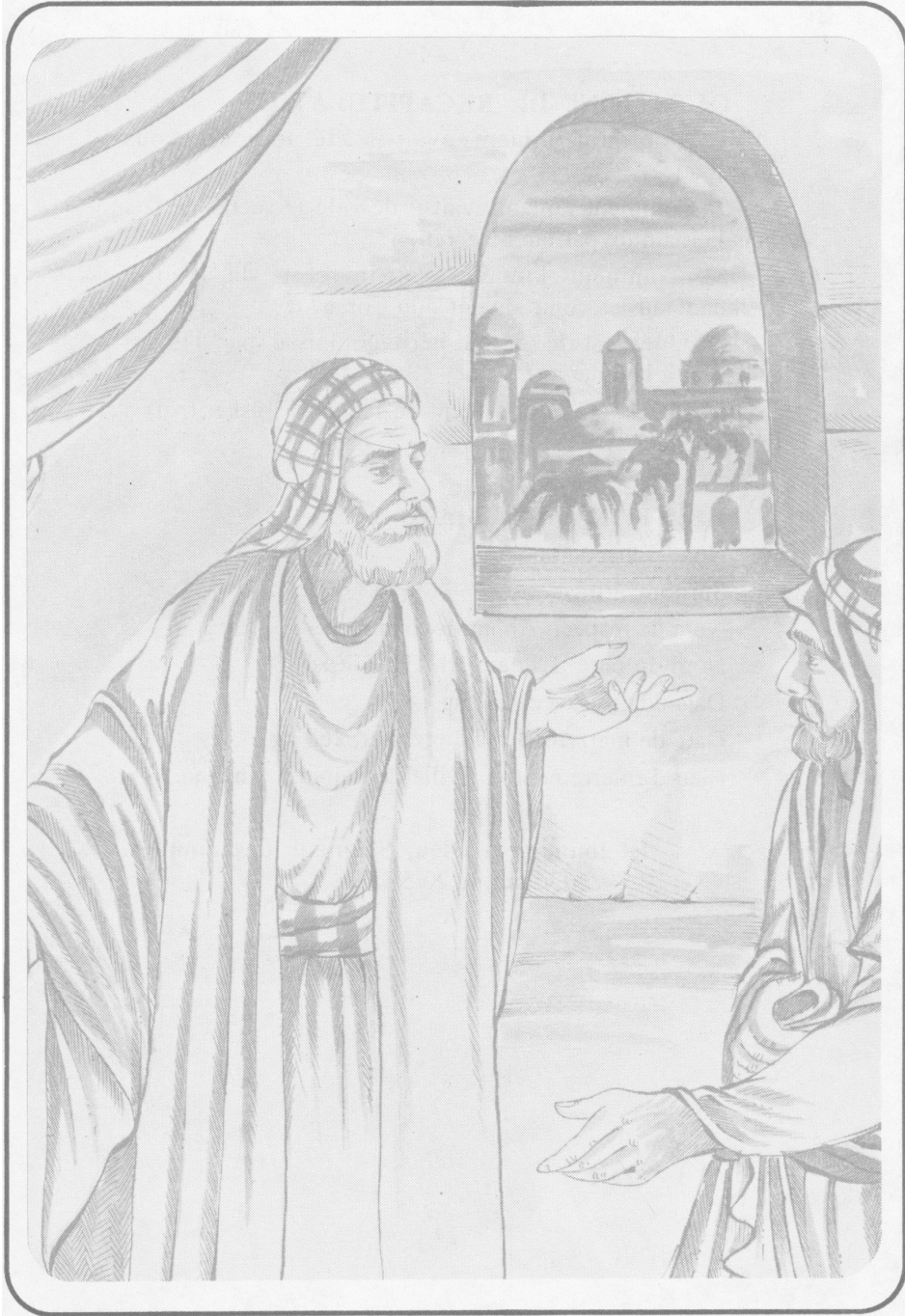
-ព្រះនាមព្រះបិតា ៖ អ៊ីម៉ា អាលី អាល់-ហ្វាឌី صلوات الله عليه والسلام ។

-ថ្ងៃប្រសូត ៖ ថ្ងៃទី ៨ ខែ រ៉ប៊ីអ៊ុ អាស្វានី ឆ្នាំ ២៣២ សករាជហ្គីច្ចរ៉ោះត្នូ ។

-ថ្ងៃទទួលទុក្ករកម្ម ៖ ថ្ងៃទី ៨ ខែ រ៉ប៊ីអ៊ុ អាវ៉ាល់ ឆ្នាំ ២៦០ សករាជហ្គីច្ចរ៉ោះត្នូ ។

-កន្លែងកំណើត ៖ សាម៉ារ៉ា ប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ ។

កំណើត.....4

ការមើលរបស់សត្រូវមកលើអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام6

ប្រឈមនឹងអថិរភាពនយោបាយ.....8

អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام នៅក្រោមការកៀបសង្កត់11

សកម្មភាពវិទ្យាសាស្ត្ររបស់អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام14

ប្រឆាំងពួកបោកប្រាស់.....15

មេរៀនកែតម្រង់.....18

ប្រឈមមុខនឹងទស្សនវិទូនៃប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់.....22

ការលោមចិត្តនិងប្រដូលល្អ25

ទុក្ខរកម្មរបស់អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام26

សម្រង់ព្រះវចនៈត្រចះត្រចង់.....29

អត្តសញ្ញាណរបស់អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام31

កំណើត

អ៊ីម៉ាហ្គាសាន់ صلوات الله عليه والسلام រាជបុត្ររបស់អ៊ីម៉ាអាល់-ហ្គាឌី صلوات الله عليه والسلام ជាអ៊ីម៉ា អាស៊ុលុល-បៃត៍ عليه السلام ទី ១១ ។ ព្រះអង្គប្រសូតថ្ងៃទី ៨ ខែរ៉ប៊ីអ៊ុ អាស្មានី ឆ្នាំ ២៣២ សករាជហ៊ីច្រោះក្នុង ។ ព្រះអង្គបានរស់នៅជាមួយព្រះបិតាព្រះអង្គ ២២ ឆ្នាំ ។

បន្ទាប់ពីអ៊ីម៉ាអាល់-ហ្គាឌី صلوات الله عليه والسلام បានទទួលទុក្ខរកម្មក្នុងឆ្នាំ ២៥២ សករាជ ហ៊ីច្រោះក្នុង អ៊ីម៉ាហ្គាសាន់ រាជបុត្រព្រះអង្គ បានទទួលបន្ទុកអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ុ ។ ព្រះអង្គទទួលទុក្ខរកម្មបន្ទាប់ពីបានដឹកនាំសហគមន៍មុស្លីមអស់រយៈពេល ៦ ឆ្នាំ ។ មាតារបស់អ៊ីម៉ាអាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام មាននាមថា សៅសាន ជានារី មានសីលធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសន្តានចិត្តជ្រះថ្លាបរិសុទ្ធស័ក្តិសមជាមាតា របស់ព្រះទ្រង់ការីរបស់អាល់ឡោះហ្គ្រ عليه السلام នៅលើផែនដី ។

អ៊ីម៉ាទី ១១ បានប្រសូតនៅឯនគរម៉ាឌីណាស៊ុ ។ ព្រះអង្គបានរស់នៅឯនគរ នេះកាលពីក្មេងវ័យ ពេលស្តេចខ័លិហ្គាអាល់-មូតារ៉ាក់គីលបានកោះហៅ ព្រះបិតាព្រះអង្គទៅឯនគរសាម៉ារ៉ា ព្រះអង្គបានទៅតាម បានរស់នៅឯរាជ ធានីសាម៉ារ៉ាក្នុងសភាពដែលយើងបានអធិប្បាយរួចហើយ នៅក្នុងជីវប្រវត្តិ របស់អ៊ីម៉ាអាល់-ហ្គាឌី صلوات الله عليه والسلام ។

ងាយស្រួល ។

សម្រង់ព្រះវចនៈត្រចះត្រចង់

- បុគ្គលមានអំណាចដែលលះបង់សច្ចធម៌នឹងត្រូវបាក់មុខ ។ បុគ្គលបាក់មុខ ដែលកាន់សច្ចៈធម៌ជាប់នឹងក្លាយទៅជាបុគ្គលមានអំណាច ។
- សម្រាប់អាល់ឡោះហ្គ្រ عليه السلام គុណសម្បត្តិពីរដែលមិនមានអ្វីប្រសើរជាងនោះ គឺជឿអាល់ឡោះហ្គ្រ عليه السلام និងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់បងប្អូនរួមជំនឿ ។
- ក្មេងណាព្រហ័នដាក់ខ្ញុំពុកកាលពីនៅក្មេងវ័យ នឹងរមិលគុណពេលពេញ វ័យ ។
- សម្តែងសេចក្តីរីករាយចំពោះអ្នកមានទុក្ខ មិនមែនជាសេចក្តីគួរសមទេ ។
- បាបធម៌ត្រូវឃាំងទុកក្នុងទ្រង់ដែលមានមុសាវ៉ាទជាសោ ។

ត្រូវបញ្ចុះត្រែក្បែរព្រះបិតាព្រះអង្គ នៅឯសាម៉ារីអ៊ូ ។ ព្រះចេតិយព្រះ

អង្គនៅរហូតដល់សព្វថ្ងៃ ជាស្ថានទីទស្សនៈឆ្នើមមួយ ។

មុននឹងបានឆ្លើយតបការកោះហៅទៅកាន់សុតតិភព អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការី

صلوات الله عليه والسلام បានបំពេញបេសកកម្មចុងក្រោយបង្អស់របស់ព្រះអង្គ បានយ៉ាង

ស្រេចបាច់គឺ៖ លាក់ព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គក្នុងកន្លែងដែលប្រកបដោយ

សុវត្ថិភាព គឺអាល់-ម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام ដែលបណ្តាអ្នកស្រឡាញ់

អាស៊ូលុល- បៃត៍ عليه السلام រង់ចាំយ៉ាងអន្ទះអន្ទែង ។ ទោះជាអាជ្ញាធរអាប់បាស់

បានឆែកឆេរ ទោះជាបានត្រួតពិនិត្យមហេសីទាំងអស់របស់អ៊ីម៉ា

អាល់-អ៊ាស់ការី صلوات الله عليه والسلام ដើម្បីសម្លាប់ទារកប្រុសទាំងអស់ដែលទើបនឹង

ប្រសូតមកក៏ដោយ អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការី صلوات الله عليه والسلام បានបន្ទូលទុកនូវព្រះ

ទាយាទព្រះអង្គដែលមានព្រះជន្មាយុ ៥ វស្សាដើម្បីបំពេញបេសកកម្ម

សំខាន់បំផុតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្សជាតិគឺ៖ ដាក់ច្បាប់អល់ឡោះហ្វ៊ូ عجل ឲ្យ

ប្រតិបត្តិតាម និងបង្កើតសង្គមសាកលដែលប្រកបដោយសមធម៌ ។

សូមសិរីសួស្តីកើតមានដល់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការី صلوات الله عليه والسلام ។ សូម

អល់ឡោះហ្វ៊ូ عجل ឲ្យព្រះទាយាទព្រះអង្គ អាល់-ម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام លេចឡើងយ៉ាង

ទំនៀមទំលាប់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការី صلوات الله عليه والسلام ដោយសេចក្តីគោរព

តាមគម្រុយឈ្មោះរបស់កូនច្បងគេរបស់ព្រះអង្គគឺ៖

មូហ្វាម៉ាដ្ឋ ដែលពុំមែនជាអ្នកណាគ្រៅពីអ៊ីម៉ា អាស៊ូលុល- បៃត៍ទី ១២ នោះទេ

ហើយដែលជាអ្នករំដោះមនុស្សជាតិ ។

អ៊ីម៉ាមានព្រះនាមចំភើតច្រើន តែព្រះនាមល្បីជាងគេគឺ អាល់-អ៊ាស់ការី

មានន័យថា អ្នកស្នាក់នៅឯអ៊ាស់ការី ស្ថានទីមួយនៅឯស្រុកសាម៉ារីអ៊ូ ។

ដែនការក្សត្រនៅក្នុងរាជវាំងអាប់បាស់មិនបានប្រណីដល់ជីវិត របស់ស្តេច

ខ័លិហ្វ អាល់-មូអ្តាតាស៊ូ (المعتز) ទេ ស្តេចខ័លិហ្វរូបនេះត្រូវពួកទូរគីសម្លាប់

ដើម្បីតែងតាំងអាល់-មុះហ្វ៊ូតាឌី (المهتدي) ជាខ័លិហ្វជំនួស អាល់-មុះហ្វ៊ូតាឌី

ក៏បានស្តាប់វាសនាអាក្រក់នេះដែរ ។ នៅទីបំផុតអំណាចបានធ្លាក់ក្នុងដៃ

អាល់-មូអ្តាតាម៉ាដ្ឋ (المعتمد) ។ ព្រោះតែខ្លាចទទួលរងវាសនាតែមួយនេះដែរ

អាល់-មូអ្តាតាម៉ាដ្ឋបានមកជួបអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام សូមឲ្យព្រះអង្គជួយបូងស្នូល

អល់ឡោះហ្វ៊ូ عجل សូមព្រះអង្គឲ្យខ្លួនមានអាយុជីវិតយឺនយូរ ។ រឿងនេះអាច

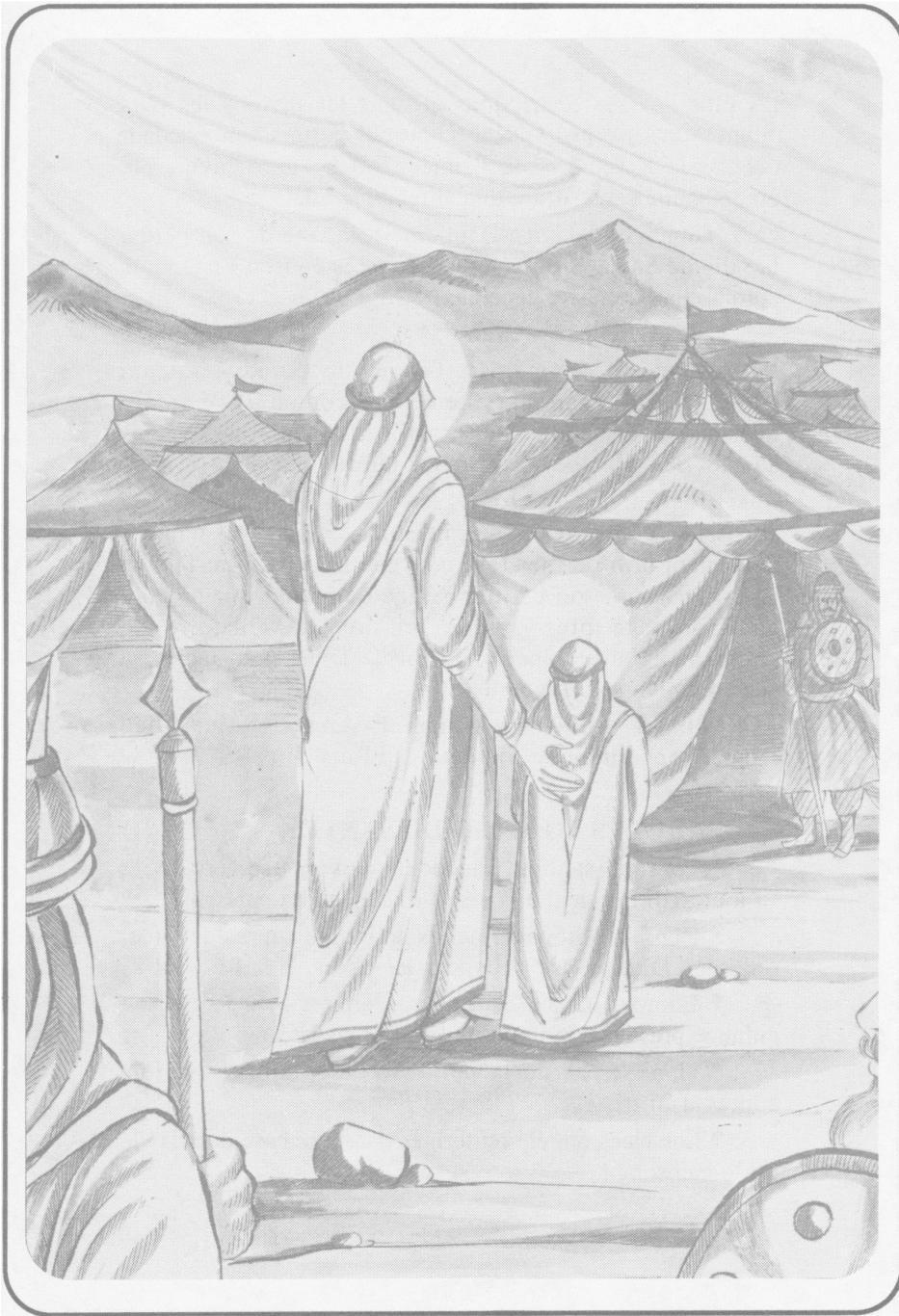
ធ្វើឲ្យលោកអ្នកអានប៉ះទង្គិចចិត្តខ្លាំង ។ មែនហើយ ប្រហែលជាពិបាកយល់

ដែលអ៊ីម៉ាអាចជួយធ្វើឲ្យសេចក្តីប្រថ្នាវរបស់បុគ្គលសាហាវយង់យ្មង លួចប្លន់

អំណាចនោះបានសម្រេចដូចបំណង ។ តែចូររំលឹកឡើងវិញថាចាប់តាំងពីសោកនាដកម្មការបាណ្ឌវអ្នកអាល់-ឡោះហ្វ្លែបានតម្រូវឲ្យអ៊ីម៉ា អាល់-លុល- ហៃត៍ ទុកឲ្យពួកមុស្លីមទទួលខុសត្រូវលើខ្លួនឯង ពេញទី ឲ្យអ៊ីម៉ា អាល់-លុល- ហៃត៍ មានតែគូនាទីជាអ្នកអប់រំ ជាអ្នកបង្ហាត់បង្រៀននិងជាអ្នកចង្អុលបង្ហាញផ្លូវប៉ុណ្ណោះ មិនឲ្យលូកដៃចូលក្នុងការប្រយុទ្ធដណ្តើមអំណាចទេ ។ ដូច្នោះឯងបានជាអាល់-មុអ៊ុតាម៉ាដូមានសំណាងបានសោយរាជ្យយ៉ាងយូរ ដោយសារការបួងសួងរបស់ព្រះទឡាការីរបស់អាល់-ឡោះហ្វ្លែ នៅលើផែនដី ។ ក្នុងសម័យដែលគ្មានចីរភាពនយោបាយឡើយនោះ ស្តេចខ្ពស់ហ្វូបនេះបានកាន់អំណាចអស់រយៈពេលប្រមាណម្ភៃឆ្នាំ ។

អ៊ីម៉ាបង្ហាញយើងនូវការពិតមួយដែលអាចភ្លេចបានយ៉ាងងាយគឺ៖ ជីវិតលោកនេះមិនមានតម្លៃទេសម្រាប់អាល់-ឡោះហ្វ្លែ ដូច្នោះឯងបានជាជីវិតលោកនេះងាយស្រួលទៅដល់ សម្រាប់បុគ្គលទាំងឡាយណាដែលឃ្លាតឆ្ងាយជាងគេពីអាល់-ឡោះហ្វ្លែ ។

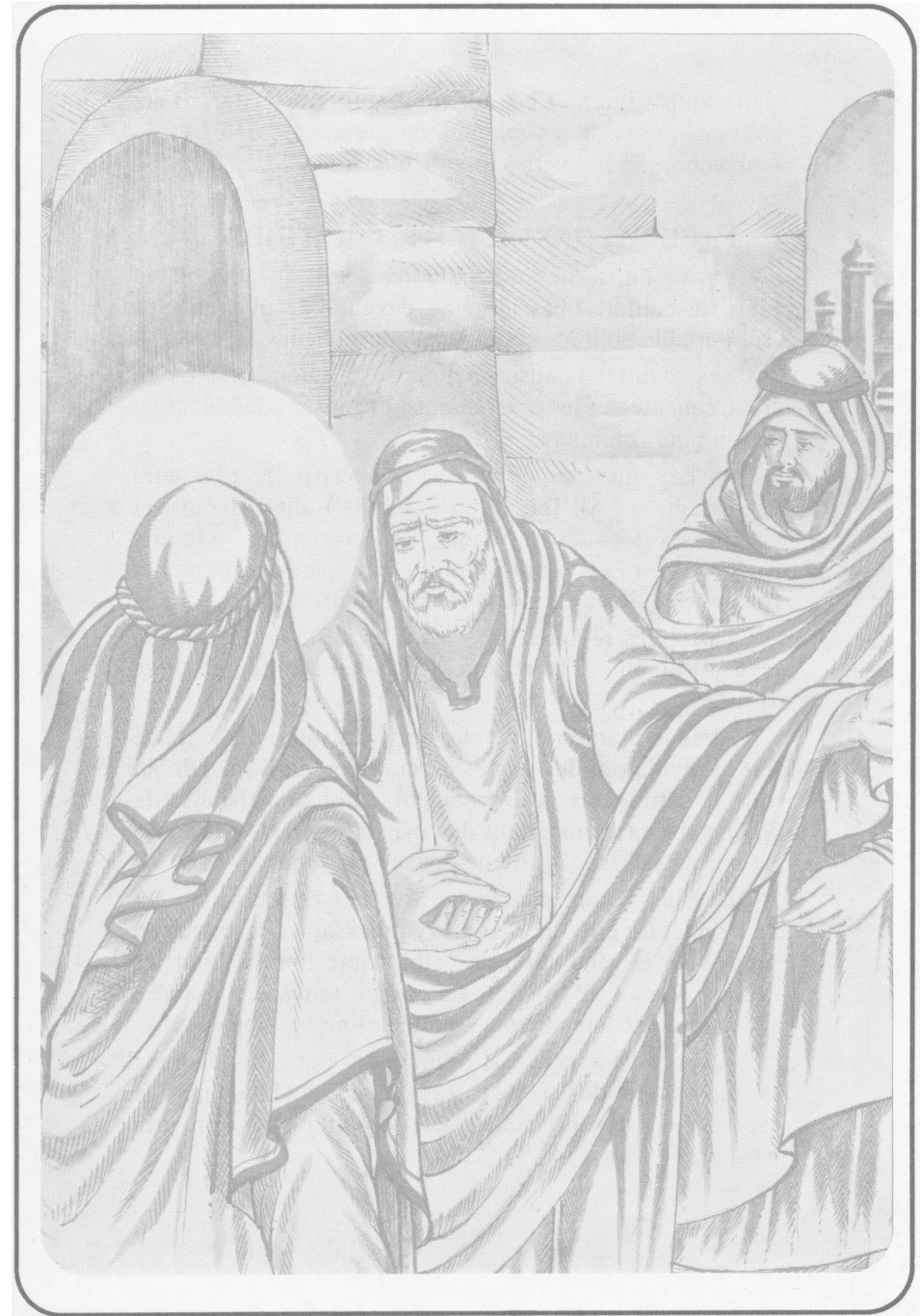
ការមើលរបស់សត្រូវមកលើអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام

ពោរពេញដោយអំពើខុសឆ្គងនិងអយុត្តិធម៌ ។ ដូច្នោះ ស្មែរខ្ញុំអើយ អាប៊ី
 អាល់-ហ្គីសែនអើយ ចូរអត់ធ្មត់ ។ ផែនដីជាប់របស់អល់ឡោះហ្គ្រី ព្រះអង្គ
 ប្រទានវាឲ្យទៅអ្នកណាដែលព្រះអង្គជ្រើសរើស ក្នុងចំណោមបាវ
 ទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គ ។ ជ័យជំនះនឹងបានលើបណ្តាអ្នកមានសទ្ធាសិប
 ចិត្ត ។ សូមឲ្យសិរីសួស្តីកើតមានដល់លោកនិងបក្សពួកយើង សូមឲ្យព្រះ
 ធម៌មេត្តានិងព្រះពរអល់ឡោះហ្គ្រីមានដល់អស់លោក សូមឲ្យអល់ឡោះហ្គ្រី
 ប្រទានពរជ័យសិរីសួស្តី ដល់មូហាំម៉ាដ្ឋនិងរាជបុត្ររាជនគ្រាបស់
 មូហាំម៉ាដ្ឋ ។»

ទុក្ខរកម្មរបស់អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام

តាំងពីព្រះអង្គមានព្រះជន្មាយុ ៥ វស្សាម៉្លោះ កាលព្រះអង្គត្រូវកោះហៅ
 ជាមួយព្រះបិតាព្រះអង្គ ទៅកាន់នគរសាម៉ារ៉ា អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام
 បានរស់នៅក្រោមការកៀបសង្កត់យ៉ាងតឹងរ៉ឹង ក្នុងពន្ធនាគារដែលយ៉ាប់យ៉ិន
 បំផុត លុះអល់ឡោះហ្គ្រីបានអនុញ្ញាតឲ្យព្រះអង្គឡើងទៅកាន់សុគតិភព
 ថ្ងៃទី ៨ ខែរ៉ប៊ីអ៊ុ អារ៉ាល់ ឆ្នាំ ២៦០ សករាជហ្គីច្រៃរ៉េះ បន្ទាប់ពីត្រូវបញ្ជូនបំពុល
 ក្រោមបញ្ជាការរបស់ស្តេចខ័លីហ្វ ។ ព្រះរាជសពរបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ

អ៊ាស៊ីម៉ាដ្ឋ ប៊ិន ខ័ក្វន់ (أحمد بن حنبل) សហការីជំនិតរបស់សន្តតិវ័ជ្ជ្យ អ្នកប្រគល់បានបន្ទាល់ទុកឲ្យយើងនូវសាក្យិមួយ ដែលគ្លះបញ្ជាឲ្យយើង កេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ។ លោកបានធ្វើសេចក្តី រាយការណ៍ថា៖ «ពេញមួយស្រុកសាម៉ារ៉ា ក្នុងចំណោមកូនចៅទាំងអស់ របស់អាលី صلوات الله عليه والسلام ប៊ិន អាប៊ូ គ្លីលីប رضي الله عنه ខ្ញុំមិនដែលឃើញបុរសណាស្មើ ហ្វាសាន់ ប៊ិន អាលី ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ ប៊ិន អាលី-អារីដ្ឋ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ ខ្ញុំមិនដែល ឃើញអ្នកណាមួយមានសីលធម៌ ដែលអាចប្រៀបបាននឹងសីលធម៌ព្រះអង្គ ទេ គឺ៖ សេចក្តីអាណិតអាសូរ, គតិបណ្ឌិត, យុត្តិធម៌, សេចក្តីថ្លៃថ្នូរនិងចិត្ត បុណ្យ ។ អ្នកបុរសឡោះហ្ន៎ ឪពុករបស់អ៊ាស៊ីម៉ាដ្ឋ ប៊ិន ខ័ក្វន់ បានបន្ថែមដែរ ថា បើអំណាចរបូតពីសន្តតិវ័ជ្ជ្យអ្នកប្រគល់ មិនមានអ្នកណាមួយដែលសក្តិសម នឹងអំណាចនោះជាងអ៊ីម៉ា អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ យ៉ាងហោចណាស់ព្រះអង្គ មានសីលធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់និងមានសមត្ថភាពជាចំគេ ។

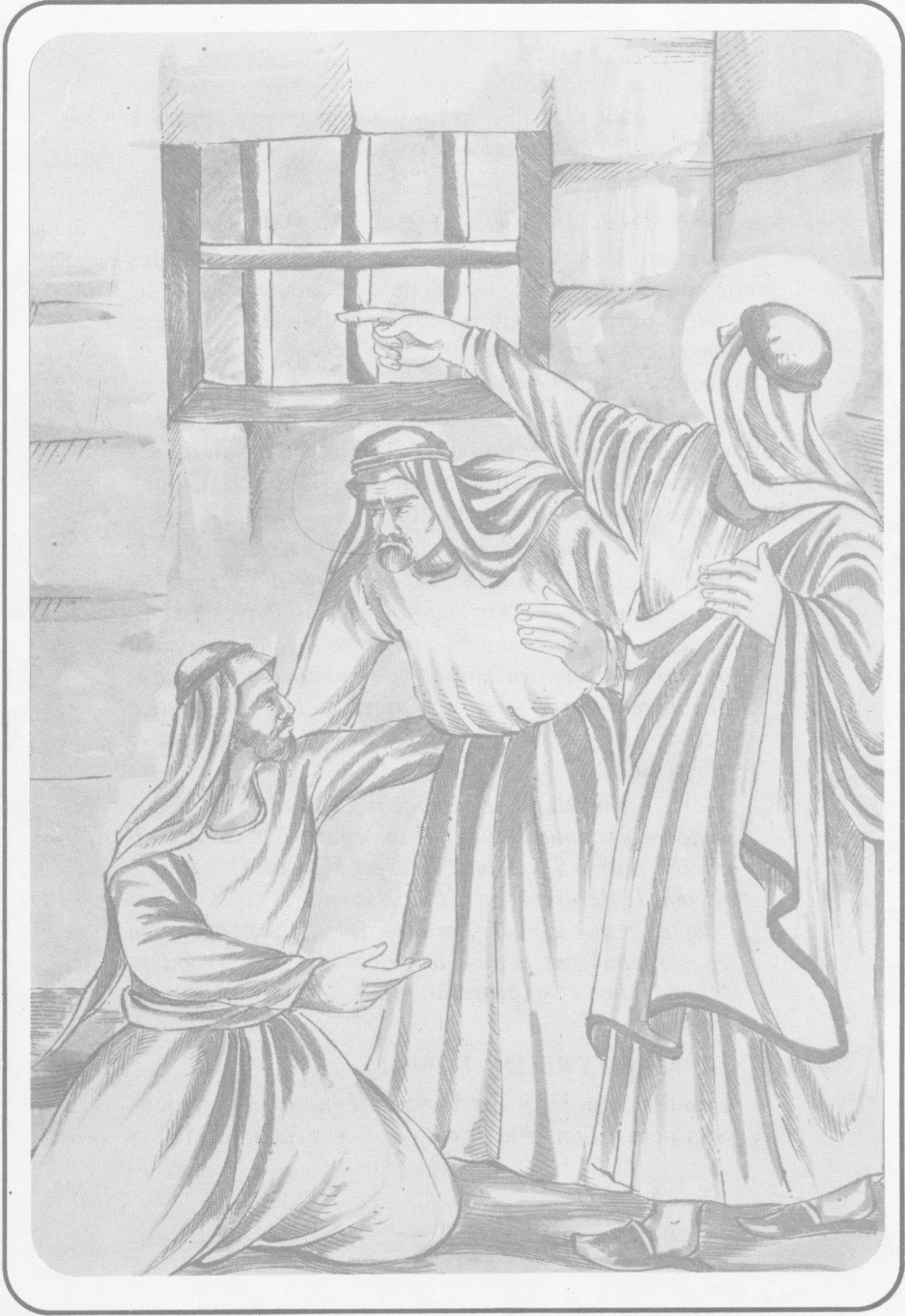
ប្រឈមនឹងអចិរភាពនយោបាយ

ប្រជារាស្ត្រមុស្លីមកាន់តែពិបាកទាំងមើល ពួកទូរតិវីបយកអំណាចនៅឯរាជ រាំងអ្នកប្រគល់ ។ ការបះបោរកាន់តែកើតមានឡើងជាញឹកញយ ។ ប្រជារា

ហើយសម្មតិកម្មរបស់លោកដែលជាតួអានមានបដិវាទកម្មនោះ ត្រូវដួល រលំ ។ នៅទីបំផុតលោកបានចោលគម្រោងការលោក ហើយបានដុតសន្លឹក សំណេរអត្ថបទដែលលោកបានសរសេរហើយនោះចោល ។

ការលោមចិត្តនិងប្រដូលល្អ

អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ដឹងច្បាស់ថាបណ្តាសាវក និងអ្នកស្រឡាញ់ ព្រះអង្គរស់ក្នុងស្ថានភាពណា ហើយពួកគេរង់ចាំថ្ងៃដែលពួកគេអាច បញ្ចេញឲ្យយើងដំនើរបស់ខ្លួន និងប្រតិបត្តិការកសាងសង្គមល្អនិងត្រឹម ត្រូវដោយសេរី ។ នៅក្នុងសំបុត្រលោមចិត្តនិងជាសំគៀនឲ្យមានការអត់ធ្មត់ និងមានសេចក្តីមាំមួន ដែលព្រះអង្គបានសរសេរទៅសាវកក្នុងកម្លាក់របស់ ព្រះអង្គ ឈ្មោះ អាលី ប៊ិន អាល់-ហ្វ៊ាសាន់ ប៊ិន បាបាវ៉ៃហ្ន៎ អាល់-គ្លុម្លី (علي بن الحسين بن بابويه القمي) ថា៖ «ចូរអត់ធ្មត់ រង់ចាំមហាជោគជ័យ ។ ព្រះ សាស្តា صلوات الله عليه មានព្រះវចនៈថា៖ “អំពើល្អបំផុតរបស់សហគមន៍ខ្ញុំគឺការរង់ចាំ មហាជោគជ័យ (ការដុតចាកទុក្ខ) ។” អ្នកតាមយើងរស់នៅក្នុងសេចក្តីព្រួយ លុះដល់ថ្ងៃដែលបុត្រខ្ញុំលេចឡើង ដូចព្រះសាស្តា صلوات الله عليه បានគ្រោងទុកជាមុន ហើយ ។ គេនឹងធ្វើឲ្យផែនដីពោរពេញដោយយុត្តិធម៌ ដូចកាលវាបាន

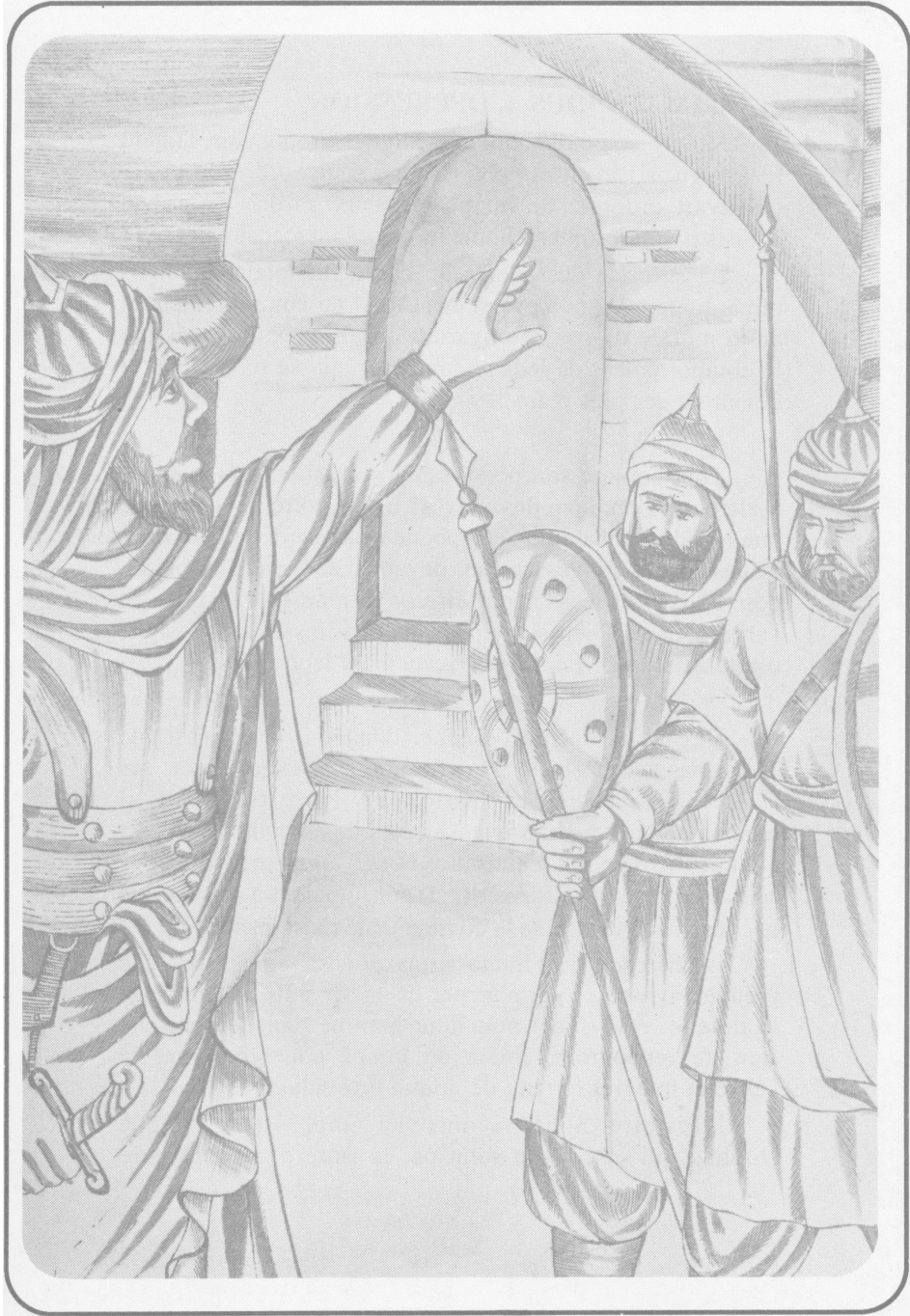

រាស្ត្រមុស្លីមកាន់តែគាំទ្រការបះបោរឡើងដោយពេញចិត្ត ។

សម័យអ៊ីម៉ាអាល់-អ៊ាស់ការ បណ្តាកូនចៅច្រើននាក់របស់អ៊ាលី صلوات الله عليه والسلام ប៊ិន អាហ្វិ ត្រីលីប رضي الله عنه ដែលគេហៅថាអ្នកអាឡាវី និងអ្នកជួរដ្ឋព្រឺងច្រើននាក់ដែល អះអាងខ្លួនថាអ្នកអាឡាវីនោះ បានរើប្រមះហើយបានបង្កើតរដ្ឋសូយ៉តដែល មានថេរភាពមិនយូរមិនឆាប់ ។ ក្នុងចំណោមអ្នកបះបោរនេះមាន ហ្វាសាន់ ប៊ិន ស្ត្រូដ្ឋ អាល់-អ្នកអាឡាវី អ្នកតំបន់ភ្នំបារិសតាន (طبرستان ខាងជើងប្រទេស អ៊ីរ៉ង់) ។

តែការវាយប្រហារយ៉ាងខ្លាំងជាងគេទៅលើអាជ្ញាធរអ្នកបះបោរនោះ គឺការ បះបោររបស់ពួកស្បែកខ្មៅនៃតំបន់បាស្ត្រាក់ ដែលបានបង្កើតរដ្ឋសូយ៉ត នៅក្នុងតំបន់នេះ ព្រមទាំងបានប្រព្រឹត្តការកាប់សម្លាប់និងអំពើឃោរឃៅ ដែលពុំមានមុស្លីមស្មោះត្រង់រូបណាមួយ អាចលើកលែងទោសឲ្យបាន ឡើយ ។

អ្វីដែលគួរឲ្យអាម៉ាស់នោះគឺ មេដឹកនាំការបះបោរនេះបានអះអាងខ្លួន ជាអ្នកអាឡាវី (អ្នកគាំទ្រអ៊ាលី صلوات الله عليه والسلام) អាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ របស់ព្រះរាជវង្សពិសិដ្ឋនេះ ដែលធ្លាប់តែបានរើប្រមះរកសេរីភាពដោយ

នៅក្នុងព្រះមហាគម្ពីរគួរអាន ។

លោកបានចងក្រងនូវសាស្ត្រាមួយច្បាប់ស្តីអំពីរឿងនេះ ។ សិស្សម្នាក់របស់ អាល់-កាន់ឌី បាននាំរឿងនេះមកថ្លែងប្រាប់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام បានសូមព្រះអង្គថា៖ « មិនមានអ្នកណាម្នាក់ក្នុងចំណោមអស់លោកទេ ដែល ចាស់គំនិតអាចយាត់ត្រូវរបស់អស់លោក កុំឲ្យគិតគូរអំពីរឿងគួរអាន ? » សិស្សរបស់ទស្សនវិទូបានប្រាប់អ៊ីម៉ាថា គាត់មិនហ៊ាននិយាយជំទាស់ត្រូវគាត់ ទេ ។ អ៊ីម៉ាបានប្រាប់គាត់ថា៖ « ចូរលោកប្រាប់ត្រូវលោកថា លោកចង់សួរត្រូវ លោកថា៖ “ពេលគេសូត្រគួរអាន តើអ្នកនោះអាចយល់ន័យគួរអានផ្សេងពី ន័យដែលលោកត្រូវយល់ទេ ។” ត្រូវលោកនឹងឆ្លើយថាអាចដូច្នោះបាន ព្រោះ ត្រូវលោកជាមនុស្សដែលយល់ពេលលោកព្យ ។ ពេលណាត្រូវលោកព្រម ទទួលសម្មតិកម្ម (ការសន្មត, ការស្មាន) ហើយ ចូរលោកប្រាប់ត្រូវលោកថា៖ “លោកត្រូវអាចដឹងបានដូចម្តេចទៅ ថាអ្នកនោះអាចយល់ន័យខុសពីន័យ ដែលលោកត្រូវយល់? លោកត្រូវអាចយល់ន័យខុសពីអ្នកនោះ ។” » សិស្ស បានត្រឡប់ទៅជួបត្រូវវិញ បានសួរត្រូវដោយសំណួរដែលអ៊ីម៉ាបានប្រាប់ នោះ ។ អាល់-កាន់ឌីបានទទួលស្គាល់ថាគួរអានអាចមានអត្ថន័យច្រើន

ឲ្យគាត់អង្គុយជិត ។ អាប៊ូ អាល់-ហ្គាសាន់ ឆ្ងល់ណាស់ ក៏បានសួរម៉ែន អ៊ីសហ្គាត្រូរកមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យលោកផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថបែបនេះ ។ បុរស តំណាងអ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការបានតំណាលរឿងលោក ជាមួយព្រះទ្រង់កាវី របស់អល់ឡោះហ្វ្លែនេលើផែនដី ។ រឿងនេះបានធ្វើឲ្យបុរសអ្នកឡាវីរំភើប ណាស់ ហើយបានភ្ញាក់រលឹក សម្រេចចិត្តលែងប្រព្រឹត្តកំហុសតទៅទៀត ។ លុះមកដល់ផ្ទះវិញ គាត់បានវាយកម្ទេចគ្រឿងប្រើប្រាស់និងភាជនៈសម្រាប់ ដាក់គ្រឿងស្រវឹងចោលអស់ ។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃនោះតទៅ គាត់សង្វាតតែ គោរពសក្តារៈអល់ឡោះហ្វ្លែនេ ។

ប្រឈមមុខនឹងទស្សនវិទូនៃប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់

គេចាត់ទុកអ៊ីសហ្គាត្រូ អាល់-កាន់ឌី (إسحاق الكندي) ជាទស្សនវិទូមួយរូប របស់ពួកអារ៉ាប់ ។ ដើម្បីស្គាល់ស័ក្តិយសរបស់លោកក្នុងវិស័យវិទ្យាសាស្ត្រ យើងសូមរំលឹកឡើងវិញថាលោកជាគ្រូរបស់អាល់-ហ្គាវីប៊ី ។

ស្រង់យកចំណេះវិជ្ជាមកពីព្រឹត្តិផ្សេងៗ ពីវិទ្យាដ្ឋានអាស្ត្រូលូល-ហៃត العلم ទស្សនវិទូរូបនេះបានទាល់តំនិតក្នុងពេលសូត្រគូរអាន ។ បន្ទាប់ពីបាន ដញ្ជើងតិចយ៉ាងយូរ លោកក៏បានយល់ឃើញថាមានបដិវាទកម្ម (ភាពផ្ទុយគ្នា)

គោរពវិន័យសាសនាអ៊ីស្លាមនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មុស្លីមទាំងពួង ។ អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ បានប្រកាសថោលទោសការកាប់សម្លាប់នៅតំបន់ បាស្ទ្រ៉េវ៉ែត្ត ហើយបានប្រកាសថាបុគ្គលដែលដល់ក្នុងបទឧក្រិដ្ឋនេះមិនអាចជា បក្សពួកព្រះអង្គជាដាច់ខាត ។

អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام នៅក្រោមការកៀបសង្កត់

ទោះជានៅឆ្ងាយពីអំណាចក៏ដោយ អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការត្រូវរកឃើញយ៉ាង ក្រោមបញ្ជារបស់ស្តេចខ័លីហូ ដោយមានឆ្នាំពន្ធនាគារពីរនាក់ដែលត្រូវ ជ្រើសរើសក្នុងចំណោមពួកទាហានស៊ីឈ្នួលអមនុស្សធម៌បំផុត ។

ពួកភ្នាក់ងាររបស់ស្តេចខ័លីហូភ្នាក់ផ្អើលខ្លាំង ពេលបានកត់សម្គាល់ការ ផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថនិងសីលធម៌របស់ឆ្នាំពន្ធនាគារទាំងពីរនាក់នេះ ដែលនៅ ក្រោមឥទ្ធិពលបុគ្គលជាប់ឃុំឃាំង ។ បុរសទាំងពីរនាក់បានស្មារលាក់កំហុស ហើយបានកែខ្លួនទៅជាអ្នកមានជំនឿស៊ីប័ចិត្តវិញ ។

ដូចព្រះបិតាព្រះអង្គដែរ អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការបានប្រឈមនឹងសត្វ សាហាវ ។ ប្រវត្តិសាស្ត្របានតំណាលថាស្តេចខ័លីហូសម័យនោះបានបញ្ជា ឲ្យដាក់ព្រះអង្គក្នុងលានសត្វសាហាវ ។ តែគួរឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលណាស់ សត្វ

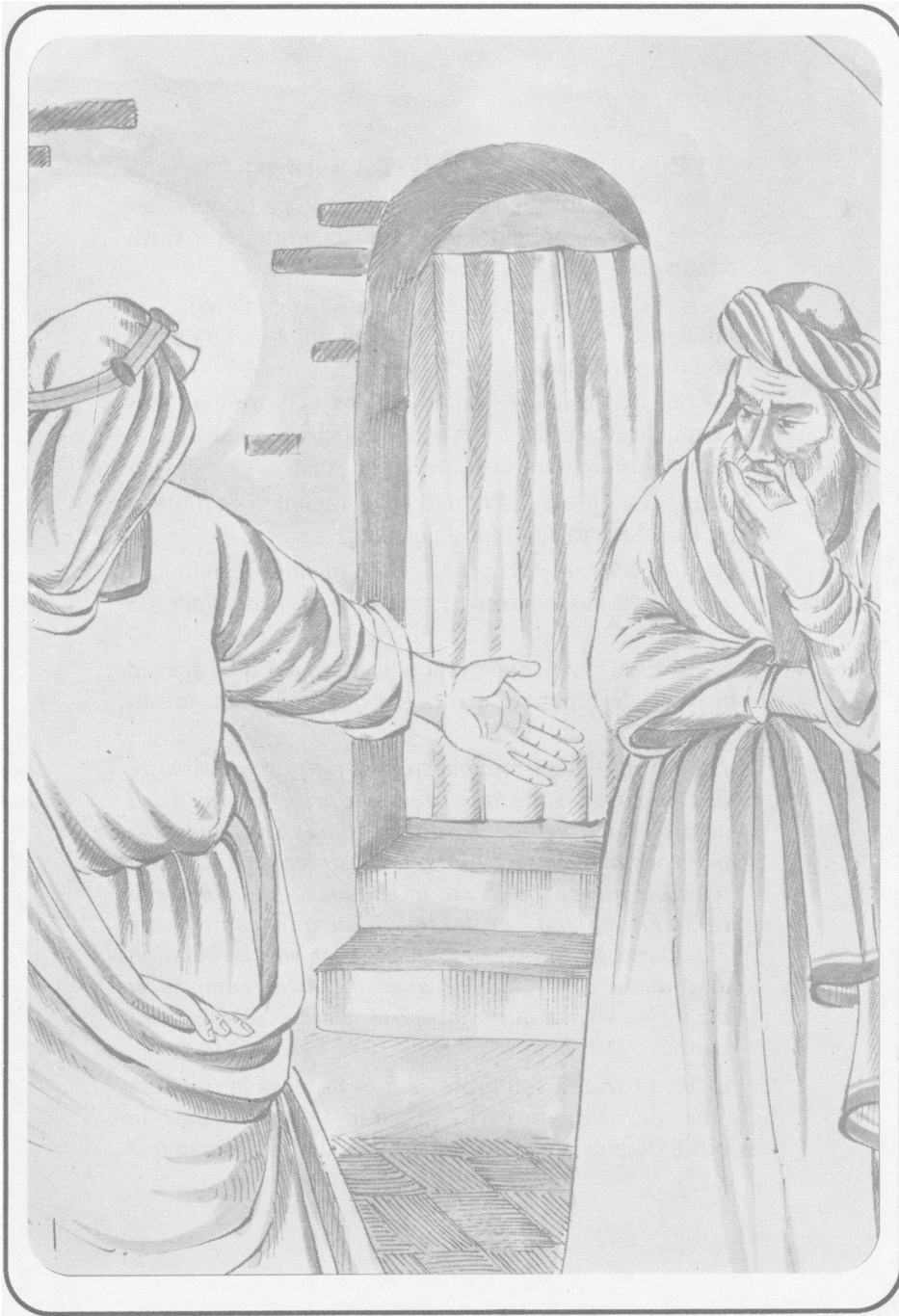
សាហាវទាំងនោះទទួលអ៊ីម៉ាសម័យកាល ព្រះទ្រង់កាត់របស់អល់ឡោះហ្ន៎ عز وجل

នៅលើផែនដី ដូចត្រៃស្លុតទទួលម្ចាស់វាអញ្ជើងដែរ ។

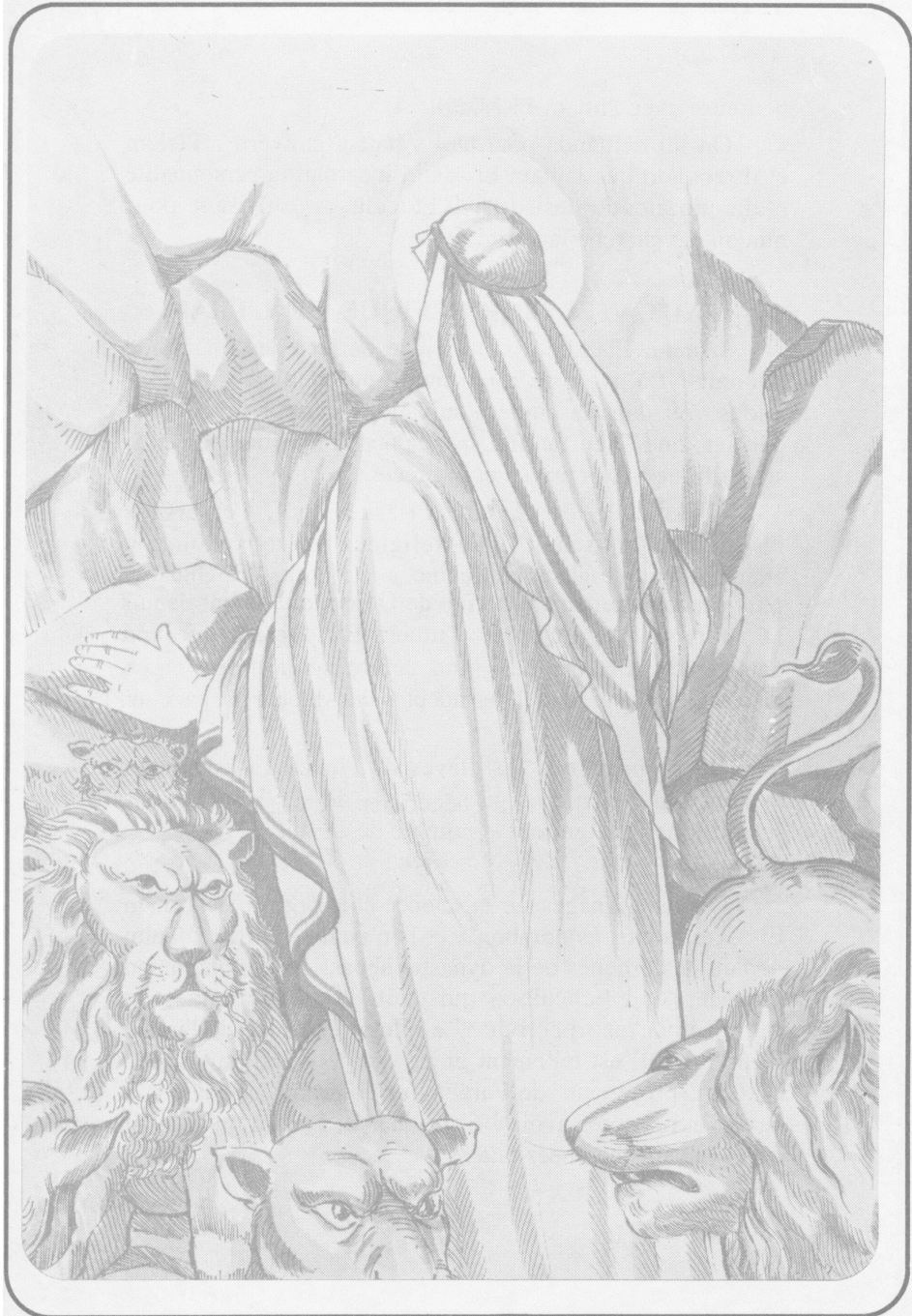
នៅចំពោះមុខអំពើសាហាវយង់ឃ្នងនេះ អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ មិនលាក់លៀបការប្រទូសប្រតាំងទៅលើការសង្កិនសង្កិននេះទេ ។ ព្រះអង្គបានដាស់តឿនអ្នកស្រឡាញ់ព្រះអង្គ ឲ្យច្រានចោលអយុត្តិធម៌និងការរំលោបបំពាន ។ ព្រះអង្គបានផ្តាំធ្វើបណ្តាសាវកព្រះអង្គកុំឲ្យកាត់ផ្តាច់ពីយុត្តិធម៌ ពីការប្រព្រឹត្តិល្អនិងពីការគិតដល់អ្នកដទៃជាដាច់ខាត ។ ដូច្នោះ បណ្តាសាវករបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ជាសតិសម្បជញ្ញៈរស់រវើករបស់សហគមន៍មុស្លីម ។

អត្តិភាពរបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ជាភ័ស្តុតាងរស់រវើក និងអចិន្ត្រៃយ៍នៃទ្រឹស្តីពិតរបស់សាសនាអ៊ីស្លាម ។ បុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានចិត្តប្រើបរិសុទ្ធដែលជួបអ៊ីម៉ាសម័យកាល បុគ្គលនោះនឹងបានស្គាល់សច្ចធម៌និងបាននៅក្នុងជួរជនភាគតិចត្រឹមត្រូវ ។

ប្រវត្តិសាស្ត្របានលើកឡើងនូវព្រឹត្តិការណ៍មួយ ស្តីអំពីចៅអធិការសាសនាគ្រិស្តដែលបានទទួលការស្រោចស្រង់ បន្ទាប់ពីបានជួបអ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ។ គេបានសួរលោកថាហេតុអ្វីលោកបួរសាសនាមកកាន់

អ្នកប្រមឹក ។ អាស៊ូម៉ាដ្ឋ ប៊ិន អ៊ីសហ្គាត្វ អ្នកតំណាងអ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ
 ស្របច្បាប់នៅឯស្រុកក្នុង ជាអ្នកមានសទ្ធាស៊ីបចិត្តដែលគេចបុគ្គលអាស្រូវ
 គេត្រូវទាំងឡាយ ។ ថ្ងៃមួយ លោកមិនព្រមទទួលអាប៊ី អាល់-ហ្គាសាន់
 ដោយសារតែចរិយាគាត់ បណ្តាលឲ្យគាត់សៅហ្មងខ្លាំង ។ ពេលវេលាបាន
 កន្លងផុតទៅ ប៊ិន អ៊ីសហ្គាត្វបានទៅបំពេញពិធីហ្គាច្ច ចង់កាត់តាមដំណាក់
 អ៊ីម៉ាដើម្បីគំនាប់ព្រះអង្គនិងសូមពរព្រះអង្គ ។ តែលោកបានភ្ញាក់ផ្អើលខ្លាំង
 ព្រោះអ៊ីម៉ាមិនព្រមទទួលលោកទេ ។ លោកបាននៅចាំឯមាត់ទ្វារព្រះអង្គ
 អស់ច្រើនថ្ងៃ លោកសុខចិត្តស្តាប់ជាជាងត្រូវអ៊ីម៉ាបោះបង់ចោល ។ នៅទី
 បំផុតអ៊ីម៉ាបានអនុញ្ញាតឲ្យលោកចូលជួប ហើយបានស្តីបន្ទោសលោកដែល
 លោកបានប្រព្រឹត្តចំពោះ អាប៊ី អាល់-ហ្គាសាន់នោះ ដោយរំលឹកថាការហៅ
 ទៅរកអាល់ឡោះហ្វ្លែមិនមានន័យឡើយថា ប្រឈមនឹងអ្នកដទៃដោយ
 បំផ្លាញបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ពួកគេនោះទេ ។ ប៊ិន អ៊ីសហ្គាត្វយល់មេរៀន ។
 ពេលលោកបានត្រឡប់មកឯស្រុកក្នុងវិញ លោកបានសម្រេចចិត្តទូទាត់អំពើ
 អាត្រក់ដែលលោកបានធ្វើចំពោះ អាប៊ី អាល់-ហ្គាសាន់ ។ លុះអាប៊ី
 អាល់-ហ្គាសាន់មករកលោកភ្លាម លោកទទួលរាក់ទាក់គាត់ភ្លាម ហើយបាន

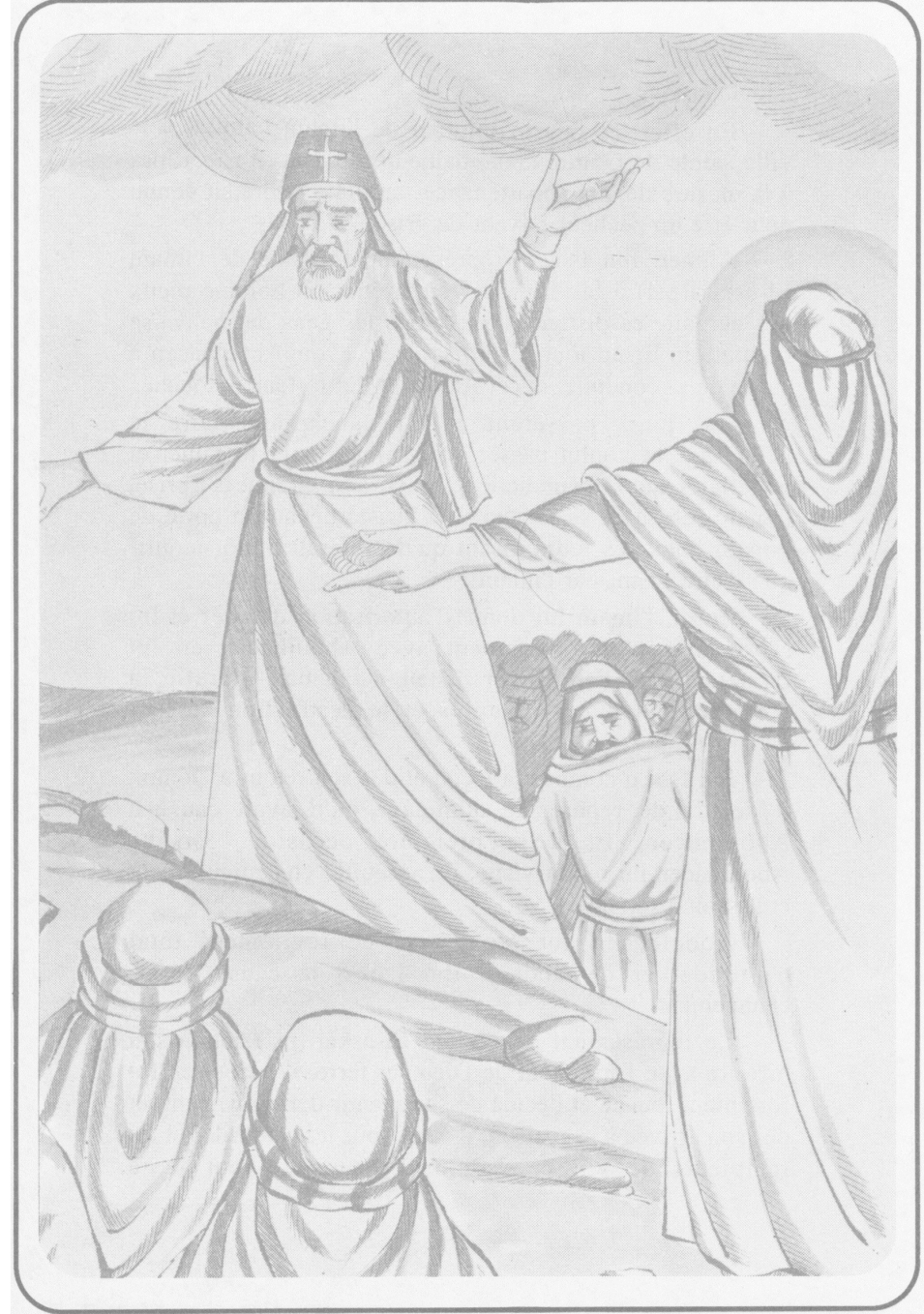

សាសនាអ៊ីម៉ាមវិញ ។ លោកបានគបថាអ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام មាន បុគ្គលិកលក្ខណៈនិងសីលធម៌របស់ព្រះយេស៊ូ ។ ហើយនេះគ្រប់គ្រាន់ណាស់ សម្រាប់បុគ្គលណាដែលស្វែងរកសច្ចៈធម៌ ។

សកម្មភាពវិទ្យាសាស្ត្ររបស់អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام

អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ជាអ៊ីម៉ា អាល់-ហ្គុល-ហ្គុល-ហ្គុល ប្រើប្រាស់ក្រែម បង្កើតដែលមានគួរនាទីបង្ហាត់បង្រៀនវិទ្យាសាស្ត្រជាសាធារណៈ ។ សម័យ អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ការអប់រំវិស័យវិទ្យាសាស្ត្រក្នុងសាសនាកំពុងតែ រីកចម្រើនខ្លាំង ។ អភិវឌ្ឍន៍វិស័យវិទ្យាសាស្ត្រក្នុងសាសនាបានឈានដល់ ថ្នាក់កំពូលនៅឯនគរម៉ាឌីណាស៊ូ គូហ្គាស៊ូ បាក្តង់ ជាពិសេសនៅឯនគរកូម ដែល ចាប់តាំងពីបួនស្រីរបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام បានទទួលអនិច្ចកម្មហើយ ត្រូវបានបញ្ជូនសពនៅក្នុងនគរនេះ បានក្លាយទៅជាមជ្ឈមណ្ឌលវិទ្យាសាស្ត្រ និងជាទីប្រជុំអ្នកអនុចរតាមគន្លងអាល់-ហ្គុល-ហ្គុល-ហ្គុល ជាពិសេស ។ គេបាន ឲ្យដឹងថា សិស្សរបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ដែលបានទទួលគុណបុណ្យ វិទ្យាសាស្ត្រព្រះអង្គតិចប្រើនោះមានចំនួនដល់ ១៨០០០ នាក់ ។

សក្ខីកម្មបញ្ជាក់អំពីវិទ្យាសាស្ត្រ និងគតិបណ្ឌិតខ្ពង់ខ្ពស់របស់អ៊ីម៉ា

អះអាងបោកប្រាស់របស់សាសនាណា ។ អល់ឡោះហ្ន៎ ﷻ ទ្រង់ញាណកន្លែង
ទុកដាក់ព្រះរាជសារព្រះអង្គ ﷺ ។ បើមិនមានអាសូលុល-បៃត៍ទេ عليه السلام ព្រះ
រាជសារប្រាកដជាត្រូវកែបំភ្លៃជាមិនខាន មុស្លីមទាំងឡាយនឹងលំអៀងពីព្រះ
រាជសារនោះដូចបណ្តាអ្នកកាន់សាសនាដទៃតដែរ ។

មេរៀនកែតម្រូវ

អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកបន្តព្រះសន្តវង្សព្រះសាស្តា ﷺ ព្រះ
អយ្យកោ ﷺ ព្រះអង្គដែលបានហៅមនុស្សទៅកាន់មាត់ល្អដោយសម្តីល្អ និង
ឥរិយាបថឆ្លើម ។

ព្រះអង្គចង់បង្ហាត់បង្រៀន វិធីកែតម្រូវនេះឲ្យសាវ័កទាំងអស់របស់ព្រះ
អង្គដើម្បីពួកគេនឹងបានទាំងទ្រឹស្តីស្តាបនា បានទាំងវិធីសាស្ត្រប្រាកដប្រជា ។
រឿងរបស់បុរសអ្នកឡាវីម្នាក់ ដែលជាកូនចៅរបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ﷺ ខ្លាច
ឈ្មោះ អាហ្វិ អាល់-ហ្វាសាន់ ដែលបានភ្ញាក់រលឹកកំហុសនោះ គ្រប់គ្រាន់
ណាស់ជាគំរូវិធីសាស្ត្រដែលអ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ﷺ បានប្រើ ។

បុរសម្នាក់នេះជាប់សាច់ញាតិអ៊ីម៉ា ។ គាត់រស់នៅឯស្រុកភ្នុម តែគាត់មិន
ស្គ្រឹកសមនឹងវង្សត្រកូលគាត់ទេ ។ គេស្គាល់គាត់ជាមនុស្សសាងបាបនិងជា

អាល់-អ៊ាស់ការមានច្រើន ។ តែគេអាចលើកឡើងតែសក្ខីកម្មមួយក៏គ្រប់
គ្រាន់ណាស់ហើយ គឺសក្ខីកម្មរបស់ជំនិតរបស់ត្រកូលអ្នកបាត់ម្នាក់ដែល
មានឈ្មោះថា មូហ្វាម៉ាដ្ឋ ប៊ិន ម៉ាស៊ីដ អាស្មីស៊ីរ៉ាស៊ី (محمود بن مسعود الشيرازي)
មនុស្សរបស់ស្តេចខ័លិហូអាល់-មូអាតាស្មី (المعتز) ។ គាត់បានធ្វើសេចក្តី
រាយការណ៍ថា៖ « តួនាទីវិទ្យាសាស្ត្ររបស់អ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ﷺ សំខាន់
ណាស់ ដល់ថ្នាក់ទស្សនវិទូ អាល់-កាន់ដ្វី (الكندي) ដែលជាគ្រូរបស់
អាល់-ហ្វារីប៊ី (الفارابي) ត្រូវបង្ខំចិត្តដុតសាស្ត្រាខ្លួនឯងមួយចោលបន្ទាប់ពីត្រូវ
អ៊ីម៉ា រិះគន់ ព្រោះព្រះអង្គបានរកឃើញរូបភាពមិនចុះសម្រុងគ្នានៅក្នុង
សាស្ត្រានោះ ។ »

ប្រឆាំងពួកបោកប្រាស់

ឥនរសាម៉ារីអ្នកបានទទួលរងការរំលឹកស្នូត ខណៈដែលអ៊ីម៉ា អាល់-អ៊ាស់ការ ﷺ
صلوات الله عليه والسلام ជាប់ឃុំឃាំង ។ ស្របតាមទំនៀមសាសនាអ៊ីស្លាម សំណាក់មុស្លីមបាន
ចេញទៅខាងក្រៅស្រុក ហើយបានបួងសួងអល់ឡោះហ្ន៎ ﷻ ដើម្បីសូមភ្ញៀវ
តែឥតប្រយោជន៍ ។

ពួកកាន់សាសនាគ្រិស្តក្នុងតំបន់បានប្រជុំគ្នា បានចេញទៅក្រៅស្រុក

ជាមួយមេគណៈសាសនាដើម្បីបួងសួងសូមភ្ញៀវ ។ ភ្ញៀវក៏ចាប់ផ្តើមធ្លាក់ ធ្វើ
ឲ្យសំណាក់មុស្លីមធ្ងល់ខ្លាំង ។ មុស្លីមមួយចំនួនគិតក្នុងចិត្តថា តើខ្លួនស្ថិតនៅ
ក្នុងសេចក្តីពិតឬទេ ។ ពួកគេមួយចំនួនចង់ចោលសាសនាខ្លួនទៅកាន់
សាសនាគ្រិស្តវិញ ។

ព្រោះតែខូចអំណាចខ្លួនរង្គោះរង្គើដោយមិនអាចស្មានបាន ស្តេចខ័រលិហូ
បានចាត់ឲ្យបេសកជនម្នាក់ ទៅជួបអ៊ីម៉ាអាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام យ៉ាង
ប្រញាប់ ។ បេសកជនរបស់ស្តេចខ័រលិហូបានទៅជួបអ៊ីម៉ាក្នុងពន្ធនាគារដោយ
ស្រែកថា៖ «ជួយផង! សហគមន៍របស់ជូនតាព្រះអង្គជួបប្រទះវិនាស
អន្តរាយធំហើយ ។»

អ៊ីម៉ាអាល់-អ៊ាស់ការបានចេញទៅពិនិត្យមើល ដើមហេតុនៃវិនាស
អន្តរាយនោះ ។ លុះបានទៅដល់ក្រៅស្រុក ព្រះអង្គបានឃើញមានពួកកាន់
សាសនាគ្រិស្តពាក់ព័ន្ធគ្នា អមមេសាសនាពួកគេ ប្រុងបួងសួងសូមទឹក
ភ្ញៀវសាប៊ី ។ អ៊ីម៉ាបានពិនិត្យមើលទិដ្ឋភាពនេះយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់បំផុត ។
ពេលពួកគ្រិស្តសាសនិកចាប់ផ្តើមបួងសួង អ៊ីម៉ាបានសង្កេតឃើញចៅអធិការ
ម្នាក់លើកដៃឡើង ។ ព្រះអង្គបានបញ្ជាឲ្យបម្រើព្រះអង្គម្នាក់រត់ឆ្ពោះទៅឯ

ចៅអធិការនោះ ទៅយកអ្វីដែលចៅអធិការនេះកាន់ក្នុងដៃស្តាំ ។ គោរពតាម
បញ្ជា គេបានឃើញមានផ្លែឆ្មៃមួយដុំ លាក់នៅក្នុងចន្លោះម្រាមដៃចៅ
អធិការនោះ ។ អ៊ីម៉ាបានយកផ្លែឆ្មៃនោះ ហើយបានប្រាប់ឲ្យពួកគ្រិស្តសាសនិក
បួងសួងសូមទឹកភ្ញៀវ ។ លើកនេះការបួងសួងរបស់សំណាក់សង្ឃមិនបាន
លទ្ធផលទេ ថ្វីបើមានមេឃងឆ្មៃ ។ ពពកក៏បានរសាត់បាត់អស់ ថ្ងៃលេចមក
វិញដើម្បីកម្ចាត់សេចក្តីសង្ស័យ ដែលកំពុងតែធ្វើឲ្យមុស្លីមកញោចរាប់ពាន់
ច្របូកច្របល់អារម្មណ៍ ។

ស្តេចខ័រលិហូធ្ងល់ បានសួរអ៊ីម៉ាអំពីអាថ៌កំបាំងរបស់ព្រឹត្តិការណ៍នេះ ។
ព្រះអង្គបានតបថា៖ «ចៅអធិការនេះបានទៅតាស៊ីដូរព្រះសាស្ត្រាយកផ្លែឆ្មៃ
ពិសិដ្ឋរបស់ព្រះអង្គ ។ ពេលណាផ្លែឆ្មៃត្រូវយកចេញមកក្រៅ ពេលនោះមាន
ភ្ញៀវធ្លាក់ ។»

នេះគឺគំរូមួយដែលបង្ហាញឲ្យឃើញនូវគូនាទី ដែលប្រកបដោយគុណ
ប្រយោជន៍ ដែលអ៊ីម៉ាអាល់-អ៊ាស់ការ صلوات الله عليه والسلام បំពេញ ។ ហើយនេះក៏ជា
សក្ខីភាពរស់រវើកមួយ ដែលសម្តែងឲ្យឃើញនូវទុពូលភាពរបស់សំណាក់
មុស្លីមដែលឃ្លាតចាកពីខ្សែបន្ទាត់អាស្មូលុល-បៃត عليه السلام បែរទៅរកសេចក្តី